

ΤΟ ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ “ΟΧΙ” (του Χάρολντ Τζέιμς)

✘ Στη σύνοδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ολοκληρώθηκε πρόσφατα, ο βρετανός πρωθυπουργός **Ντέιβιντ Κάμερον** επέτρεψε το ξέσπασμα δεκαετιών συσσωρευμένης δυσαρέσκειας που πηγάζει από τη σχέση της χώρας του με την Ευρώπη. Οι Ευρωπαίοι τρόμαξαν με το πώς η τελευταία στιγμή «ένεση» σχολαστικών μέτρων για τη ρύθμιση των τραπεζών θα μπορούσε να παρακωλύσει αυτό που υποτίθεται ότι θα ήταν μία σημαντική συμφωνία για τη ρύθμιση των προϋπολογισμών των χωρών της ΕΕ.

Οι υποστηρικτές του Κάμερον στη Βρετανία ζητωκραύγασαν και τον χαιρέτισαν ως τον νέο *Θυίνστον Τσόρτσιλ*, που υψώνει το ανάστημά του στην απειλή ενός μοχθηρού ηπειρωτικού τυράννου. Η εικόνα της Βρετανίας για την Ευρώπη πάντα ήταν συναισθηματική και διφορούμενη. Η Συντηρητική κυβέρνηση επιθυμούσε την προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα στις αρχές του 1960 αλλά προσέκρουσε στην άρνηση του γάλλου προέδρου *Σαρλ ντε Γκολ*. Ο στρατηγός χλεύασε τη βρετανική φιλοδοξία με έναν στίχο από ένα τραγούδι της *Εντίθ Πιαφ* για έναν άγγλο αριστοκράτη που είχε μείνει στους δρόμους: «Μην κλαίτε, Λόρδε μου».

Στο τέλος η Βρετανία έγινε αποδεκτή, αλλά οι βρετανοί ηγέτες πάντα αισθάνονταν ότι δεν ήταν καλοδεχούμενοι στην ευρωπαϊκή οικογένεια. Σε δύο κρίσιμες στιγμές του παρελθόντος το βρετανικό «όχι» υπήρξε αποφασιστικής σημασίας για τις ευρωπαϊκές νομισματικές εξελίξεις. Το 1978, ο γερμανός καγκελάριος **Χέλμουτ Σμιτ** και ο γάλλος πρόεδρος **Βαλερί Ζισκάρ ντ' Εστέν** πρότειναν μία συμφωνία για τη ζώνη διακύμανσης των συναλλαγματικών ισοτιμιών τους – το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ).

Αρχικά οι Γερμανοί και οι Γάλλοι διαπραγματεύονταν σε τριμερές επίπεδο με τους Βρετανούς, σε συναντήσεις που ήταν αργές, νωθρές και αντιπαραγωγικές. Στην πραγματικότητα οι συνομιλίες

υπονομεύθηκαν από τον βρετανό πρωθυπουργό **Τζέιμς Κάλαχαν**, ο οποίος άρχισε να συζητά με τον αμερικανό πρόεδρο **Τζίμι Κάρτερ** ως προς την πρόκληση που θα αποτελούσε το ευρωπαϊκό σχέδιο στις Ηνωμένες Πολιτείες, και το πώς οι Αγγλοσάξονες θα απαντούσαν στον ηπειρωτικό κίνδυνο. Από τη στιγμή που η Βρετανία αποχώρησε από τις συζητήσεις, μία γαλλογερμανική συμφωνία επετεύχθη με ευκολία. Το ΕΝΣ βοήθησε στη βελτίωση της γαλλικής πολιτικής και στο άνοιγμα της γαλλικής οικονομίας.

Στις αρχές του 1990, ο βρετανός πρωθυπουργός **Τζον Μέιτζορ** διαπραγματεύτηκε μία εξαίρεση από τις προβλέψεις της συνθήκης του Μάαστριχτ για τη νομισματική ένωση, αλλά ήταν υπερήφανος που η λίρα ήταν σταθερή και – όπως το έβλεπε – κεντρικής σημασίας στο ΕΝΣ. Το 1992 μία υποθετική επίθεση στη βρετανική λίρα οδήγησε στην αποχώρηση της Βρετανίας. Η κρίση που συγκλόνισε την Ευρώπη από τον Σεπτέμβριο του 1992 έως τον Ιούλιο του 1993 έθεσε τα θεμέλια για τη τελική ευρωπαϊκή νομισματική ένωση.

Η Βρετανία έμεινε στο περιθώριο και η δημοσιονομική πειθαρχία θα επιβαλλόταν εξωτερικά. Το μεγαλύτερο πρόβλημα φυσικά ήταν ότι σε ορισμένες περιπτώσεις η πειθαρχία δεν επιβλήθηκε. Αντίθετα για τη Βρετανία η κληρονομιά της ηρωικής ανυπακοής της προς την Ευρώπη υπήρξε πιο άχαρη. Η περίοδος που ακολούθησε το 1978 και το 1992, ήταν μία περίοδος οικονομικής και πολιτικής αστάθειας. Ο Κάμερον δεν θα πρέπει να επηρεάζεται από συγκρίσεις με τον Τσόρτσιλ. Κανείς δεν θα ενέτασσε τον Τζέιμς Κάλαχαν ή τον Τζον Μέιτζορ στις κλίμακες των μεγάλων βρετανών ηγετών. Ο Κάμερον επίσης μπορεί να μείνει στην Ιστορία ως μία μικρής αξίας πολιτική προσωπικότητα.

Ο συγγραφέας είναι Καθηγητής Ιστορίας και Διεθνών Σχέσεων του πανεπιστημίου Πρίνστον και συγγραφέας

Πηγή/φωτό: [Tvxs](#) – από Το Βήμα, The Project Syndicate